

*Gut Feelings
Onderbuikgevoelens*

Isabelle Sully

(In response to the work of
Anu Vahtra)

There is a European trade route not often the topic of conversation or debate. It involves the trade of cadavers, in the name of science. In order to negate the emotional turmoil of a young medical student suddenly faced with the task of dissecting their recently deceased neighbour, cadavers—that is, *not* bodies in the name of science—are traded from country to country, with Dutch surgeons-in-training tending to the property of Spain, Spanish surgeons-in-training tending to the property of Russia, so on and so forth. The logic being that if you move the cadavers around enough, there is no possibility of resonance. Instead, a network of repurposed remains.

A construction site—a plot stuck midway between a demolition that just happened and a rehabilitation that will soon follow—is also decidedly cadaverous. Despite the developers claim to tabula rasa, waiting in a latent state of renovation, the remains of what stood before will not be left in peace. And while they might not believe it, bringing a cadaver back to life through a process of reconstruction—as if unaware that you cannot breathe life into something inherently lacking in substance, i.e. lacking body (the emptiness of certain forms of architecture)—is not possible when the very process of reconstruction is spearheaded by multinational companies, local governments concerned with private ownership or, simply, the rich. For projects of a developmental nature, hard hats on, suits instructing, generate a kind of destruction in the very act of building up, their stoic imposition going against the oxygenating influence of social movement. Detached from being a body—that which gives meaning, as in writing, as in

architecture—a cadaver is put in service to something else. A body, in the best-case scenario, is only in service to itself.

Inside the body of a building, a horsehair broom leans against a wall, its labour organised in a perfect rectangle beside it, another construction of sorts.¹ On the price sticker affixed to its base dances a woman—the target customer of the broom as burdened by history—though the sticker is slightly torn, resulting in a poetic decapitation. And so she dances headless and faceless, skirt swaying with movement, apron clean. I am of the belief that the difference between a body and a cadaver is a question of poetics, and that probably, perhaps obviously, poetics are about a coincidental alignment of rhythms. And maybe also the deferral of function. The headless woman just taught me this. Dancing against the push towards purpose, without a head she still sweeps, probably ineffectually, probably, for once, just for fun. And probably because of this happily headless woman, I realise as I write that: *I am not interested in restoration, only in tending to the remains.*

I first wrote that line as the ending to a text that has nothing to do with this one, but here it is now, repurposed. If I amputate it from the body paragraph above and typeset it in motion, as if in a coincidental alignment of rhythms, then suddenly a poem:

*I am not interested in restoration,
Only in tending to the remains.*

¹ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, fragment from the installation, broom and concrete dust by back wall opposite 15'20". See photograph p. 180.

Similarly, a demountable sits on a construction site in Amsterdam, branded vertically down one side with the following alphanumeric combination:²

H
A
K
U

1

The internet tells me it could be one of many companies, though most probably one residing in Noord-Brabant, one concerned with the rental and leasing of toilets and showers. Said company has an estimated annual turnover of €1.09 million and I'm convinced that that's a lot of toilets deployed to building sites around the Netherlands in the span of just one year. And even though there is some solace in the fact that this deployment is temporary, there is something foreboding about the fact that each of these temporary deployments accompanies one of a very permanent nature: the destruction of an aged social housing building to make way for a multistory condo complex, as just one assumptive example. But if you repurpose the letters of the company's name, as if an acronym, then what you are left with is again a type of poem: this time a HA1KU.

² Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, fragment from the installation, video loop projected on back wall to the right, 15'20". See photograph p. 165.

At the end of last year a train ran off its tracks and landed in the welcoming arms of a whale's tail. Crisis averted by two public infrastructures becoming one: public art and public transport. Poetic defunctionalisation. Two months later a yellow claw hacks away at a building next to a train track, its mechanic shoulder rotating back and forth on its augmented axis, ripping out a wall so easily as to appear tender and placing its entrails next to the tracks.³ Every so often a train passes by and the claw becomes science-fiction, as if it might bend over slightly further and pick the train right off its rails, maybe place it in the welcoming arms of a whale's tail. There are people on that train too. And there were people in the apartment and when the mechanic arm twists left you see a glimmer of their trace in the soft coral interior wall. And like that you see the building is just like us: it too is pink on the inside.

It is no surprise that the act of destroying a building from the inside out is called 'gutting', and that the same term is used for the removal of internal organs, like when standing in line at the market you watch the butcher gut your fish. Or when you get someone else's neighbour on your aluminum table, in which case you can rest assured that as you dive your hands into the pit (also a term common to building) of its stomach then it is by no means a body but again a cadaver, put in service to something else. And it is no surprise because when looking at images of large-scale building sites in motion there

³ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, fragment from the installation, video loop projected on back wall to the right, 15'20". See photograph p. 165.

is a feeling of unease in my gut, one which reminds me that while this is apparently the image of innovation, I am also bearing witness to an act of desecration as well.⁴

My other gut feeling was originally to call this text *HAIKU*, and to ruminate on the reorganisation of the city through the reorganisation of those letters, the ones found earlier on at the building site in Amsterdam. I would then affix this observation to a sentence that I could edit incrementally so as to eventually arrive at a haiku of my own. But what's resulted is this in part plus a series of remains. And I have uncharacteristically tended to these remains over the course of two weeks, every now and then adding a sentence, attempting to restore the original idea slowly amidst the feeling of anxiety that without the rigour of a focused writing session it might just collapse. The thing about all this urban redevelopment is that it is the entrails that make up a city—its respiratory organs have always been considered the people who pump life into it. Social oxygenation. But it is becoming increasingly impossible to pump life into the anonymous buildings that push people to the periphery while self-satisfactorily bearing signs across their towering chests, ones which read *THE FUTURE IS HERE*.⁵ Do they think we don't know that a synonym for the business they are in, which is that of desecration, is that of pollution too?

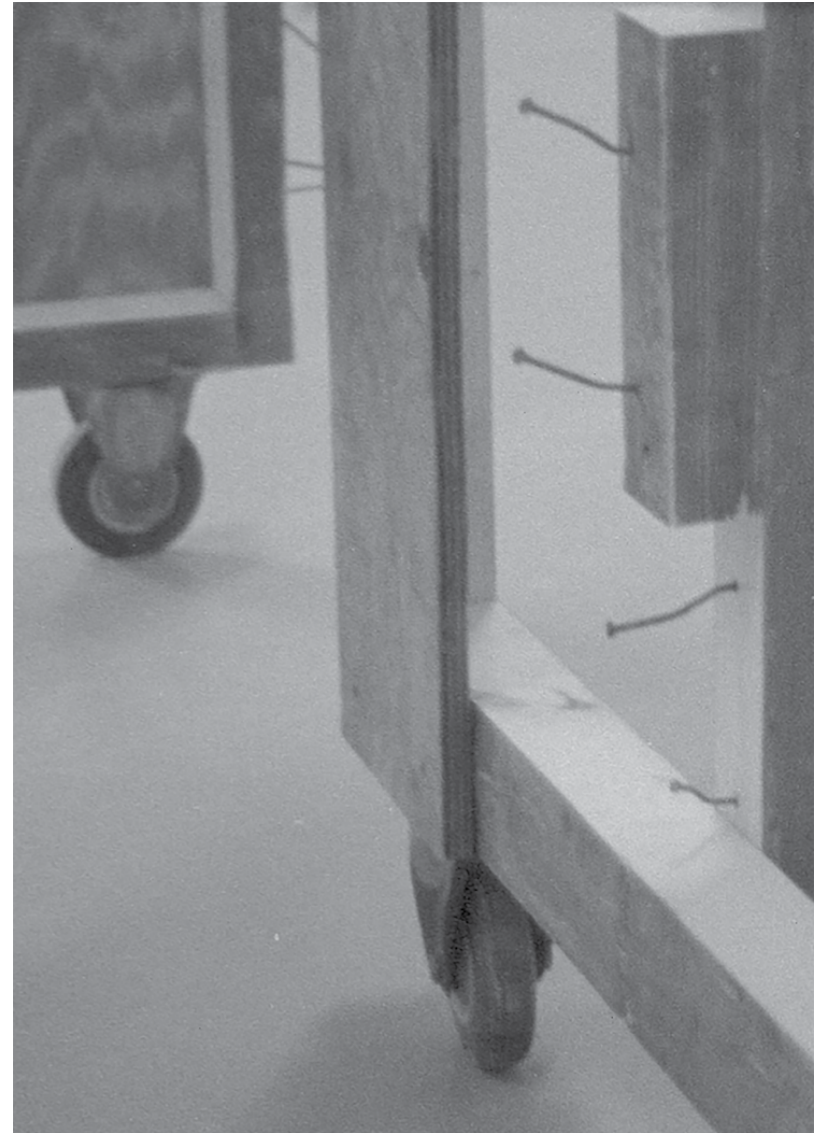
⁴ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, fragment from the installation, video loop projected on right adjacent wall from entrance, 1'50".

⁵ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, fragment from the installation, a pair of photographs installed on left adjacent wall from entrance, inkjet print, 21 × 31.5 cm each. See photograph p. 170.

GUT FEELINGS

A haiku has three lines, the first spanning five syllables, the second seven and the third five again. It is also customary that it carries a reference to nature, but in this case it seems apt that such a custom will be evacuated momentarily. For in order for the future to be here we must not turn the bodies of buildings into commercial cadavers at an emotionally gutting rate. We must reduce the rate of expansion, reduce twenty syllables to the conventional seventeen, then set them in rows of five-seven-five and repeat:

*Not interested,
I am, in renovation,
Only in remains.*

Er bestaat een Europese handelsroute die maar zelden onderwerp van gesprek of debat is. Het betreft de handel in kadavers, in naam der wetenschap. Om te voorkomen dat een jonge student medicijnen overstuurt raakt door de plotselinge confrontatie met het te ontleden lichaam van een overleden buur worden kadavers — dat wil zeggen, niet-lichamen in naam der wetenschap — van land tot land verhandeld, waarbij Nederlandse chirurgen in opleiding zich bezig houden met Spaans eigendom, Spaanse chirurgen in opleiding zich bezig houden met Russisch eigendom, en zo verder. Gedachte is dat als je de kadavers vaak genoeg verplaatst, er geen risico is op resonantie. Wel: een netwerk voor herbestemming van stoffelijke resten.

Een bouwplaats — een kavel in de overgangsfase van recente sloop naar geplande rehabilitatie — is in die zin beslist ook een kadaver. Ondanks de belofte van een tabula rasa, afwachting in latente staat van nieuwbouw — laat de ontwikkelaar de restanten van wat was niet met rust. En misschien willen ze er niet aan, maar een kadaver door een reconstructieproces nieuw leven inblazen — alsof ze zich er niet van bewust zijn dat je iets dat van zichzelf geen substantie heeft, oftewel geen lichaam heeft (de leegheid van sommige vormen van architectuur) — is niet mogelijk als het reconstructieproces als zodanig wordt ingestoken door multinationals, lokale overheden die zich bezighouden met privaat eigendom of, eenvoudiger, de rijken. Want ontwikkelingsprojecten — beveiligingshulpmiddelen op, instructies van maatpakken — genereren een soort destructie-door-opbouw; een stoïcijnse dictaat in weerwil van de zuurstofrijke invloed van sociale bewegingen. Losgezongen

van een lichaam — hetgeen dat, zoals in schrijven, in architectuur, betekenis geeft — dient een kadaver een ander doel. Een lichaam staat in het beste geval uitsluitend in dienst van zichzelf.

Binnen in het lichaam van een gebouw staat een paardenharen bezem tegen een muur geleund met daarnaast de vrucht der arbeid georganiseerd in een perfecte rechthoek, ook een soort constructie.¹ Aan de onderkant zit een prijsstickertje met een dansende dame erop afgebeeld — de historisch met bezems belaste doelgroep — wiens hoofd op poëtische wijze is afgeschewd. En dus danst ze zonder hoofd en zonder gezicht, met een zwierende rok en een smetteloos schort. Ik hang de overtuiging aan dat het verschil tussen een lichaam en een kadaver een kwestie van poëzie is, en dat poëzie waarschijnlijk, misschien vanzelfsprekend, om een toevallig samengaan van ritmes gaat. En misschien ook om uitstel van functie. De vrouw zonder hoofd heeft me dit zojuist geleerd. Dansen tegen de druk richting doelmatigheid, ook zonder hoofd nog aan het vegen, waarschijnlijk zinloos, waarschijnlijk gewoon een keer voor de lol. En, waarschijnlijk ingegeven door deze vrolijk dansende vrouw, realiseer ik me al schrijvend het volgende: *ik ben niet geïnteresseerd in renovatie, alleen in zorgen voor dat wat rest.*

Ik schreef deze regel eerst als het einde van een andere tekst. Maar nu staat hij hier, herbestemd. Geamputeerd van het

¹ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, detail van de installatie, bezem en betonstof langs de achterwand tegenover de ingang. Zie foto p. 180.

bovenstaande tekstlichaam en in beweging gezet, als in een toevallig samengaan van ritmes, plotseling een gedicht:

*Ik ben niet geïnteresseerd in renovatie,
alleen in zorgen voor dat wat rest.*

Vergelijkbaar: een container op een bouwplaats in Amsterdam, aan een kant gemerkt met de verticale alfanumerieke combinatie ²

H
A
K
U

1

Volgens internet kan het een van vele bedrijven zijn, maar waarschijnlijk is het er een uit Noord-Brabant, gespecialiseerd in het verhuren en leasen van toilet- en douchecabines. Het bedrijf in kwestie heeft een geschatte jaarlijkse omzet van €1.09 miljoen en ik twijfel er geen moment aan dat dat een heleboel toiletten zijn die jaarlijks worden uitbesteed aan bouwplaatsen in het land. Hoewel het feit dat die uitbesteding tijdelijk is enigszins geruststelt, schuilt er ook iets onheilspellends in het feit dat deze tijdelijke uitbestedingen gepaard gaan met iets van permanente aard: de afbraak van verouderde sociale woningbouw om ruimte te maken voor

² Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, detail van de installatie, videoloop geprojecteerd op de achterwand rechts, 15'20". Zie foto p. 165.

een hoogbouw appartementencomplex is een niet geheel onrealistisch voorbeeld. Maar als je de bedrijfsnaam op een andere manier bekijkt, als een acroniem, eindig je wederom met een soort gedicht; dit keer een HA1KU.

Eind vorig jaar belandde een ontspoord treinstel in de open armen van een walvisstaart—een crisis afgewend door de eenwording van twee infrastructuren: kunst in de openbare ruimte en openbaar vervoer. Poëtische ontfunctionalisering. Twee maanden later hakt een enorme gele klauw in op een gebouw langs het spoor. De mechanische schouder roteert voor- en achterwaarts langs een buitenproportionele as, scheurt met een ogenschijnlijk teder gebaar een muur weg en deponeert de ingewanden naast spoorlijn.³ Zo nu en dan passeert er een trein en lijkt de scene afkomstig uit een sciencefictionfilm; alsof de klauw verder naar voren reikt om de trein zomaar van de rails te plukken en, misschien, in de open armen van een walvisstaart te parkeren. Er zijn mensen in de trein. En in het appartement waren ook mensen en als de mechanische arm naar links draait zie je een glimp van hun sporen in de zacht korale wand. En zo zie je dat het gebouw net als wij is: te roze aan de binnenkant.

Het is waarschijnlijk geen verrassing dat het van binnenuit afbreken van een gebouw 'strippen' heet en dat dezelfde term wel gehanteerd wordt voor het verwijderen van ingewanden; bijvoorbeeld door de visboer terwijl je bij de kraam staat te

³ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, detail van de installatie, videoloop geprojecteerd op de achterwand rechts, 15'20". Zie foto p. 165.

wachten. Of als je de buurman of -vrouw van iemand anders op je aluminium tafel aantreft, in welk geval je er gerust op kan zijn dat, zodra je je handen in de buikholtte laat zakken, er in geen geval sprake is van een lichaam maar van een kadaver, in dienst van iets anders. En het is geen verrassing dat ik bij het kijken naar bewegende beelden van grootschalige bouwplaatsen een onrustig gevoel in mijn onderbuik krijg, een gevoel dat me eraan herinnert dat, hoewel dit blijkbaar het beeld is van de vooruitgang, ik tevens getuige ben van een daad van ontwijding.⁴

Mijn andere onderbuikgevoel zei me in eerste instantie om deze tekst HA1KU als titel mee te geven, en in te steken als overpeinzingen omtrent de reorganisatie van de stad door de reorganisatie van betreffende letters, eerder aangetroffen op de bouwplaats in Amsterdam. Ik zou deze observatie dan aan een zin koppelen en die stapsgewijs redigeren met mijn eigen haiku als resultaat. Maar dat resulteerde uiteindelijk in dit stuk en een reeks restanten. En anders dan ik van mezelf gewend ben heb ik gedurende twee weken voor die resten gezorgd, af en toe een zin toegevoegd in een poging om het oorspronkelijke idee langzamerhand te herstellen in een voortdurende staat van angst dat alles, zonder de zelfopgelegde druk van een geconcentreerde schrijfsessie, wel eens in zou kunnen storten.

⁴ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, detail van de installatie, videoloop geprojecteerd op de wand rechts van de ingang, 1'50". Zie foto p. 165.

Het ding met al die stedelijke herontwikkeling is dat het de ingewanden zijn die een stad maken; de mensen die het leven erin pompen worden in het algemeen gezien als de ademhalingsorganen. Sociale zuurstofvoorziening. Maar het wordt steeds lastiger om leven te pompen in de anonieme gebouwen die de mensen naar de periferie dwingen en zichzelf tegelijkertijd op de torenhoge borst kloppen met mededelingen als *THE FUTURE IS HERE*.⁵ Denken ze dat wij niet weten dat vervuiling ook synoniem is aan ontwijding, aan de zaken die zij doen?

Een haiku heeft drie regels, waarvan de eerste vijf lettergrepen telt, de tweede zeven en de derde weer vijf. Het is ook gebruikelijk dat er een referentie wordt gemaakt naar de natuur, maar in dit geval lijkt het toepasselijk om die gewoonte even buiten de deur te zetten. Want om de toekomst plaats te laten vinden maken we van de lichamen van gebouwen beter geen commerciële kadavers op deze emotioneel uithollende schaal. We moeten de schaal van de expansie terugbrengen; eenentwintig lettergrepen terugbrengen tot de gebruikelijke zeventien, en deze dan in rijtjes van vijf-zeven-vijf zetten en herhalen:

*Niet geïnteresseerd
Ik ben, in renovatie,
Alleen in wat rest.*

⁵ Anu Vahtra, *Goodbye air pollution, the future is here*, 2021, detail van de installatie, twee foto's geïnstalleerd op de wand links van de ingang, inkjet print, beide 21 x 31,5 cm. Zie foto p. 170.